

Datum van
inontvangstneming

:

12/01/2016

Zaak C-641/15

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

2 december 2015

Verwijzende rechter:

Handelsgericht Wien (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 november 2015

Verzoekende partij:

Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH

Verwerende partij:

Hettegger Hotel Edelweiss GmbH

REPUBLIK ÖSTERREICH

HANDELSGERICHT WIEN

Het Handelsgericht Wien geeft [OMISSIS] in de zaak tussen verzoekster Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH, [OMISSIS] Wenen, [OMISSIS] en verweerster Hettegger Hotel Edelweiss GmbH, [OMISSIS] Großarl, [OMISSIS] betreffende het bedrag van 34 000,00 EUR, te vermeerderen met rente en kosten (informatie en schadevergoeding), de volgende

Beschikking:

1. Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 VWEU volgende prejudiciële vraag gesteld:

Is aan de voorwaarde „tegen een toegangsprijs” zoals opgenomen in artikel 8, lid 3, van richtlijn 2006/115/EG van het Europese Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaald naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom, voldaan wanneer

- in de afzonderlijke kamers van een hotel door de hotelexploitant televisietoestellen ter beschikking worden gesteld waarop het signaal van diverse televisie- en radioprogramma's kan worden ontvangen („hotelkamertelevisie”) en
  - de door de hotelexploitant gevraagde vergoeding voor het gebruik van de kamers (met „hotelkamertelevisie”) per overnachting („kamerprijs”), ook het gebruik van het televisietoestel en de daarmee ontvangbare televisie- en radioprogramma's omvat?
2. De procedure wordt geschorst [OMISSIS] in afwachting van de prejudiciële beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

[Or. 2]

I. Feiten

I.1. Verzoekster

Verzoekster is een overeenkomstig het Oostenrijkse Verwertungsgesellschaftengesetz 2006 (wet inzake auteursrechtenorganisaties, hierna: „VerwGesG”) opgerichte auteursrechtenorganisatie. Haar rechthebbenden zijn een groot aantal binnen- en buitenlandse televisie- en radio-omroeporganisaties, waaronder meer bepaald een groot deel van de Oostenrijkse omroeporganisaties, de Duitse openbare omroeporganisaties (bijvoorbeeld ARD en ZDF), de belangrijkste Duitse commerciële omroeporganisaties (bijvoorbeeld RTL, Sat. 1 en Pro 7), de Italiaanse openbare omroeporganisatie (RAI) en nog enkele andere omroeporganisaties.

Verzoekster beschikt over de haar, middels een aantal besluiten (zgn. exploitatievergunning), verleende bevoegdheid om bepaalde auteursrechtelijke rechten en aanspraken, waarop haar rechthebbenden oorspronkelijk of afgeleid recht hebben, geldend te maken. Volgens de huidige exploitatievergunning van verzoekster [OMISSIS] omvat deze vergunning meer bepaald het volgende:

De Verwertungsgesellschaft Rundfunk beschikt over de exploitatievergunning betreffende

werken van letterkunde en kunst, voor zover een omroeporganisatie gerechtigd is

voor het beheer respectievelijk het geldend maken van

rechten, deelnemings- en/of vergoedingsaanspraken

1. De exploitatievergunning geldt voor:

[OMISSIS]

- b) mededeling aan het publiek door middel van omroepuitzendingen overeenkomstig § 18, lid 3, UrhG;

[OMISSIS]

[OMISSIS] **[Or. 3]** [OMISSIS]

[OMISSIS]

- g) mededeling aan het publiek in logiesverstreckende bedrijven overeenkomstig § 56d UrhG;
- h) heruitzending van omroepuitzendingen, met inbegrip van satellietomroepdiensten, door middel van leidingen overeenkomstig § 59a UrhG [OMISSIS];

II.

De Verwertungsgesellschaft Rundfunk beschikt daarnaast over de exploitatievergunning voor het beheer respectievelijk het geldend maken van

- 1. autonome rechten op informatie en overlegging van boekhoudkundige gegevens overeenkomstig §§ 87a, 87b en 90a UrhG.

[...]

I.2. Verweerster

Verweerster is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid naar Oostenrijks recht. Zij exploiteert in de Oostenrijkse gemeente Großarl het hotel Edelweiss. Verder is zij enige aandeelhoudster van de Duitse vennootschap EDELWEISS Berchtesgaden GmbH, die in de Duitse gemeente Berchtesgaden het hotel EDELWEISS Berchtesgaden exploiteert.

In de kamers van het door verweerster geëxploiteerde hotel zijn televisietoestellen (tv-toestellen) geplaatst. Het hotel van verweerster beschikt over kabeltelevisieaansluiting. Van hieruit worden – door middel van een centrale in het hotel – verschillende televisie- en radioprogramma's tegelijkertijd, onveranderd en volledig via de kabel naar de tv-toestellen in **[Or. 4]** de hotelkamers verdergeleid.

Onder de televisie- en radioprogramma's die door verweerster op de beschreven manier worden verdergeleid, zijn er ook programma's die door de rechthebbenden van verzoekster worden geproduceerd en uitgezonden. Het kanaal „1” van de tv-toestellen toont een speciale video over het bedrijf van verweerster. Voorts wordt op het tv-toestel een begroeting getoond wanneer de gast voor de eerste keer de

kamer betreedt. Deze terbeschikkingstelling van tv-toestellen in de hotelkamers en de mogelijkheid om via deze toestellen tv te kijken, wordt door beide partijen eenstemmig „hotelkamertelevisie” genoemd.

De tv-toestellen maken deel uit van de kamervoorzieningen van verweerster. Zij vraagt voor het gebruik van de kamer (met „hotelkamertelevisie”) een vergoeding per kamer en per overnachting („kamerprijs”). Zij vraagt geen bijzondere of extra vergoeding voor het gebruik van de tv-toestellen („hotelkamertelevisie”).

I.3. Voor de uitspraak relevante rechtsvraag

Verzoekster meent dat verweerster, door het ter beschikking stellen van tv-toestellen in de hotelkamers en de weergave van televisie- en radioprogramma’s door middel van deze tv-toestellen, een auteursrechtelijk relevante exploitatiehandeling stelt in de vorm van een mededeling aan het publiek. Volgens haar is, ook voor het gebruik voor de hotelkamertelevisie van de uitzendingen van de door haar vertegenwoordigde rechthebbenden (zijnde radio- en omroeporganisaties), hun toestemming vereist, en hebben zij recht op een vergoeding. Zij steunt zich hierbij op het oorspronkelijke naburige recht van de omroeporganisatie in de zin van § 76a van het Oostenrijkse Urheberrechtsgesetzes (auteurswet, hierna: „öUrhG”) en op diens richtlijnconforme interpretatie uit het oogpunt van richtlijn 2006/115/EG (verhuur- en uitleenrichtlijn).

Verweerster daarentegen meent dat niet is voldaan aan de voorwaarden van de genoemde bepalingen en zij dus geen toestemming nodig heeft, noch verplicht is tot betaling ter zake van het oorspronkelijke naburige recht van de radio-en omroeporganisaties.

II. Conclusies en argumenten van partijen

II.1. Verzoekster

Verzoekster stelt, zoals reeds vermeld, dat verweerster door het ter beschikking stellen van tv-toestellen en de weergave van televisie- en radioprogramma’s door middel van deze toestellen in de kamers van het door verweerster geëxploiteerde hotel, een auteursrechtelijk relevante exploitatiehandeling stelt in de vorm van een mededeling aan het publiek. Zij meent bijgevolg dat aan de door haar vertegenwoordigde radio- en **[Or. 5]** omroeporganisaties, op basis van dit gebruik van de door hen geproduceerde en uitgezonden radio- en televisieprogramma’s (uitzendingen), rechten toekomen. Derhalve vordert zij **[OMISSIS]**

[OMISSIS]

[OMISSIS] [in wezen verweerster te veroordelen tot het verstrekken van informatie ter zake van welke radio- en televisieprogramma’s in hoeveel

gastenkamers kunnen worden ontvangen, en aan de hand hiervan tot betaling van een schadevergoeding ter hoogte van het dubbel van de passende vergoeding.]

Verzoekster verwijst ter ondersteuning van haar standpunt in het bijzonder ook naar de door het Hof van Justitie van de Europese Unie in de zaak SGAE/Rafael (arrest van 7 december 2006, zaak C-306/05) gegeven uitlegging van artikel 3 van richtlijn 2001/29/EG, op grond waarvan de distributie van een signaal door middel van televisietoestellen in de kamers door een hotel ten behoeve van de gasten die er verblijven, een mededeling aan het publiek vormt in de zin van artikel 3, lid 1 van deze richtlijn, en wel ongeacht de gebruikte techniek van doorgifte van het signaal. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft deze uitlegging nadien meermaals bevestigd (bijvoorbeeld in de zaak OSDD/Divani Akropolis, bij beschikking van het Hof van Justitie van 18 maart 2010, zaak C-136/09), en meer bepaald ook uitgebreid tot de uitlegging van andere auteursrechtelijke richtlijnen (zie zaak Phonographic Performance, C-162/10, betreffende de rechten van producenten van fonogrammen volgens de verhuur- en uitleenrichtlijn).

Aangaande de in § 76a öUrhG vastgestelde extra voorwaarde van de betaling van een toegangsprijs wijst verzoekster erop dat ook voor de toegang tot een hotelkamer een vergoeding wordt betaald. In het bijzonder heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld dat hotelkamertelevisie een element is in het aanbod van een hotelier dat dient om gasten te overtuigen een kamer te boeken. Het Hof van Justitie heeft in de zaak SGAE/Rafael (arrest van 7 december 2006, C-306/05) in punt 44 het volgende verklaard:

„Daarnaast blijkt uit de aan het Hof overgelegde stukken dat de tussenkomst van het hotel dat aan zijn gasten toegang tot het uitgezonden werk heeft verschaft, moet worden beschouwd als een extra dienstverrichting die wordt verricht om er een bepaald profijt uit te trekken. Het aanbod van deze dienst heeft immers onbetwistbaar een invloed op de [Or.6] standing van het hotel en dus op de prijs van de kamers. Ook al is een winstoogmerk, zoals de Commissie van de Europese Gemeenschappen stelt, geen noodzakelijke voorwaarde voor het bestaan van een mededeling aan het publiek, vaststaat in elk geval dat de mededeling in omstandigheden als die in het hoofdgeding een winstoogmerk dient.”

Bovendien heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie vervolgens in de zaken Murphy (gevoegde zaken C-403/08 en C-429/08) en Phonographic Performance (zaak C-162/10) nog het volgende uiteengezet:

„Deze handeling [bedoeld wordt: de handeling van de hotelexploitant, zijnde het aanbieden van hotelkamertelevisie] kan bovendien extra hotelgasten aantrekken die in deze bijkomende dienst zijn geïnteresseerd [...]” (zaak C-162/10, reeds aangehaald, punt 44).

Volgens het Hof van Justitie is bij hotelkamertelevisie dus sprake van een autonome prestatie die een reden vormt waarom mogelijke gasten beslissen om juist bij dit hotel te boeken. En met deze prestatie wordt volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie een bijkomende dienst verricht. De kamerprijs die moet worden betaald om toegang tot de kamer te verkrijgen, is bijgevolg ook te beschouwen als toegangsprijs in de zin van § 76a öUrhG, of van artikel 8, lid 3, van richtlijn 2006/115/EG, aangezien volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie het aanbod van hotelkamertelevisie ook een invloed heeft op de kamerprijs.

II.2. Verweerster

Verweerster betwist dat er sprake is van een mededeling aan het publiek in de zin van § 76a öUrhG. Zij concludeert dan ook tot afwijzing van de vordering. Zij voert onder meer aan dat de omvang van de aan de rechthebbende toekomende rechten in verband met een mededeling aan het publiek, in de richtlijnen 2001/29/EG en 2006/115/EG op uiteenlopende manieren is geformuleerd ten aanzien van auteurs van werken, producenten van fonogrammen, uitvoerende kunstenaars en omroeporganisaties, en wijst er dienaangaande verder op dat:

De beslissingen in de zaken SGAE/Rafael (arrest van 7 december 2006, C-306/05) en OSDD/Divani (arrest van 18 maart 2010, C-136/09) handelen over het auteursrecht van werken. Beide prejudiciële beslissingen hebben daarom enkel betrekking op de uitlegging van artikel 3 van richtlijn 2001/29/EG. Artikel 3 van richtlijn 2001/29/EG bepaalt een uitsluitend recht van de *auteur* ter zake van de „mededeling aan het publiek”. Artikel 3 van richtlijn 2001/29/EG bevat echter geen beperking betreffende de plaats waar een degelijke mededeling plaatsvindt.

De beslissing in de zaak Phonographic Performance (arrest van 15 maart 2012, C-162/10) betrof de naburige rechten van *producenten van fonogrammen*. Deze beslissing heeft dus betrekking op de uitlegging van artikel 8, lid 2, van richtlijn 2006/115/EG. Deze bepaling voorziet niet in een uitsluitend recht, maar in een evenredige vergoeding **[Or. 7]** van de producent van fonogrammen. Artikel 8, lid 2, van richtlijn 2006/115/EG bevat evenmin een beperking betreffende de plaats waar een dergelijke mededeling plaatsvindt.

Daarentegen verleent artikel 8, lid 1, van richtlijn 2006/115/EG aan *uitvoerende kunstenaars* een uitsluitend recht voor de „mededeling aan het publiek”. Ook artikel 8, lid 1, van richtlijn 2006/115/EG bevat echter geen beperking aangaande de plaatsen waar een dergelijke mededeling plaatsvindt.

Tenslotte voorziet artikel 8, lid 3, van richtlijn 2006/115/EG ook voor *omroeporganisaties* in een uitsluitend recht ter zake van de „mededeling aan het publiek”. Dit recht is echter onderworpen aan een beperking betreffende de plaatsen waar een dergelijke mededeling plaatsvindt. Uitsluitend de mededeling op plaatsen die „tegen betaling van een toegangsprijs voor het publiek

toegankelijk zijn”, werd opgenomen. Deze beperking komt woordelijk overeen met het in richtlijn 2006/115/EG overgenomen artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties (hierna: „Verdrag van Rome”).

Artikel 8, lid 3, van richtlijn 2006/115/EG stelt dus geen onbeperkt mededelingsrecht vast zoals bijvoorbeeld artikel 3 van richtlijn 2001/29/EG of artikel 8, leden 1 en 2, van richtlijn 2006/115/EG. In de bepaling staat evenmin een beperking te lezen tot een *commerciële doeleinden dienende* mededeling aan het publiek. Integendeel wordt het nog veel striktere concept van openbaarmaking tegen betaling van een „toegangsprijs” gebruikt. In iedere taalversie van artikel 8, lid 3, van richtlijn 2006/115/EG wordt daarmee duidelijk een speciaal ter gelegenheid van de organisatie van een mededeling aan het publiek voor de toegang verlangde toegangsprijs bedoeld, bijvoorbeeld voor de bioscoop of het theater. In geen enkele taalversie wordt daaronder de vergoeding verstaan die een hotelgast voor de overnachting in een hotelkamer („kamerprijs”) moet betalen.

De ontstaansgeschiedenis en de teleologische analyse van artikel 13 van het Verdrag van Rome staven deze uitlegging. Zo werd reeds in het „Monaco-ontwerp” van 1957 het mededelingsrecht gekoppeld aan de voor de huidige regeling van belang zijnde beperking dat iedere verdragssluitende staat in zijn wetgeving de toepassing van de bepaling kan „*beperken tot gebeurtenissen waarvoor toegangsprijzen worden gevraagd*” (artikel 5, lid 3, onder b). Het „*Toelichtend rapport bij het Monaco-ontwerp*” van het Comité van de Berner Unie en van de UNESCO becommentarieert deze beperkingsmogelijkheid als volgt [OMISSIS]:

„Het recht van omroeporganisaties om de mededeling aan het publiek van hun uitzendingen toe te staan of te verbieden, kan door de nationale wetgeving worden beperkt. Het recht kan bijvoorbeeld worden geweigerd wanneer de mededeling plaatsvindt in een herberg, restaurant of hotel. De beperkingsmogelijkheid is echter gelimiteerd: de weigering is niet-toelaatbaar wanneer de mededeling aan een betalend publiek gebeurt, bijvoorbeeld wanneer het gaat om de mededeling in een [Or. 8] bioscoop. Dit blijkt uit artikel 5, lid 3, onder b, van het ontwerp.”

Hier werd dus duidelijk uiteengezet dat het uitsluitende recht van de mededeling aan het publiek kan worden ingeperkt tot de minimumvariant van de „*mededeling aan een publiek dat een toegangsprijs betaalt*”, zodat bijvoorbeeld de mededeling „*in een herberg, restaurant of hotel*” vrijgesteld blijft. In deze laatste gevallen wordt nu eenmaal, in tegenstelling tot in een bioscoop, geen toegangsprijs gevraagd.

De ontstaansgeschiedenis en de teleologische analyse van richtlijn 2006/115/EG tonen aan dat het de bedoeling was juist dezelfde regeling met dezelfde regelingsinhoud en -doel in het Unierecht over te nemen. Bovendien moet het

Unierecht overeenkomstig de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie „zo veel mogelijk worden uitgelegd aan de hand van de toepasselijke volkenrechtelijke regels, inzonderheid die neergelegd in de gereviseerde Berner Conventie en in het Auteursrechtenverdrag” (arresten van 7 december 2006, C-306/05, punt 35, en 4 oktober 2011, C-403/08 en C-429/08, Football Association Premier League, punt 189).

De overwegingen in de beslissing SGAE/Rafael (arrest van 7 december 2006, C-306/05, punt 44) ter zake van hotelkamertelevisie, dat „het aanbod van deze dienst een invloed heeft op de standing van het hotel en dus op de prijs van de kamers”, en dus „een winstogmerk dient”, zijn bijgevolg onvoldoende als verantwoording van de vordering, en ook voor het overeenkomstig artikel 8, lid 3, van richtlijn 2006/115/EG beperkte naburige recht van omroeporganisaties.

3. Voorafgaande procedure

[OMISSIS]

4. Toepasselijke bepalingen

4.1. Richtlijn

Artikel 8 van richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom bepaalt: **[Or. 9]**

Artikel 8

Uitzending en mededeling aan het publiek

(1) De lidstaten kennen uitvoerende kunstenaars het uitsluitende recht toe, de uitzending via de ether en de mededeling aan het publiek van hun uitvoeringen toe te staan of te verbieden, behalve wanneer de uitvoering op zichzelf reeds een uitzending is of aan de hand van een vastlegging is vervaardigd.

(2) De lidstaten stellen een recht in om ervoor te zorgen dat een enkele billijke vergoeding wordt uitgekeerd door de gebruiker, wanneer een voor handelsdoeleinden uitgegeven fonogram of een reproductie daarvan wordt gebruikt voor uitzending via de ether of voor enigerlei mededeling aan het publiek, en dat deze vergoeding wordt verdeeld tussen de betrokken uitvoerende kunstenaars en producenten van fonogrammen. Bij gebreke van overeenstemming tussen uitvoerende kunstenaars en producenten van fonogrammen kunnen de lidstaten bepalen volgens welke voorwaarden deze vergoeding tussen beide partijen wordt verdeeld.

(3) De lidstaten kennen omroeporganisaties het uitsluitende recht toe om heruitzending van hun uitzendingen via de ether en de mededeling aan het publiek van hun uitzendingen toe te staan of te verbieden, indien deze mededeling plaatsvindt op plaatsen die tegen betaling van een toegangsprijs voor het publiek toegankelijk zijn.

4.2. Oostenrijkse Urheberrechtsgesetz

§ 76a van het öUrhG verleent aan omroeporganisaties (dit begrip stemt in het Oostenrijkse recht overeen met iedere omroeporganisatie in de zin van de Europese richtlijnen, bijvoorbeeld de verhuur- en uitleenrichtlijn) ter zake van hun uitzendingen een zogenoemd naburig recht als volgt:

3. Radio-uitzendingen

§ 76a. (1) Degene die klanken of beelden door middel van radio of op een gelijkaardige manier uitzendt (§ 17, omroeporganisatie), heeft, binnen de door de wet vastgestelde grenzen, het uitsluitende recht de uitzending tegelijkertijd via een ander zendstation uit te zenden en de uitzending te gebruiken voor een mededeling aan het publiek in de zin van § 18, lid 3, op plaatsen die voor het publiek toegankelijk zijn tegen betaling van een toegangsprijs.[OMISSIS]

[OMISSIS] **[Or. 10]** [OMISSIS]

[OMISSIS]

De in deze bepaling vermelde §§ 17 en volgende van het öUrhG luiden:

Zendrecht

§ 17. (1) De auteur heeft het uitsluitende recht het werk door middel van radio of op een gelijkaardige wijze uit te zenden.

(2) Het ontvangbaar maken van een werk aan het publiek in het binnenland vanuit een in het binnenland of in het buitenland gelegen plaats op gelijkaardige wijze als via de radio, maar met behulp van leidingen, wordt gelijkgesteld met een radio-uitzending.

[OMISSIS]

[OMISSIS] **[Or. 11]**

Voordracht-, vertonings- en tentoonstellingsrecht

§ 18. (1) De auteur heeft het uitsluitende recht een werk van letterkunde in het openbaar voor te dragen of te vertonen, een werk zoals beschreven in § 2, lid 2, een toonkunstwerk of een filmwerk in

het openbaar op te voeren en een werk van beeldende kunst door een visuele installatie voor een publiek tentoon te stellen.

[OMISSIS]

(3) De voordrachten in het openbaar, vertoningen en tentoonstellingen omvatten ook het gebruik van een radio-uitzending of van een openbare terbeschikkingstelling van een werk voor de mededeling aan het publiek van het uitgezonden werk, of de terbeschikkingstelling van het werk aan het publiek via een luidspreker of een andere technische voorziening. [OMISSIS]

Voor de beslissing van de Oostenrijkse rechter is de uitlegging van het genoemde Unierecht bepalend. De uitlegging van het Unierecht is niet dermate voor de hand liggend, dat geen ruimte blijft voor twijfel. Dergelijke twijfel bestaat in casu. Om die reden dient het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing te worden verzocht.

[OMISSIS]

Wenen, 24 november 2015

[OMISSIS]